

BIŘMOVÁNÍ – SVÁTOST PLNOSTI KŘESŤANSKÉHO ŽIVOTA

SYMBOLY (OBRAZY) DUCHA SVATÉHO

Když přišel svatý Pavel ke křesťanům do Efezu, zeptal se jich: „Dostali jste Ducha Svatého, když jste přijali víru?“ Odpověděli: „Ale ani jsme neslyšeli, že je nějaký Duch Svatý!“ (*srov. Sk 19,2*) – Není tomu tak i s námi? Víme, kdo je Duch Svatý, a uvědomujeme si jeho působení?

Vydejme se spolu na cestu hlubšího poznávání třetí Božské osoby. Můžeme si připravit nástěnku (viz nákres), na kterou budeme při každém setkání přidávat jednu nebo více částí puzzlí (podle probraných témat). Názvy jednotlivých témat si na puzzle dopíšeme. I když zaplníme všechny díly obrazu, nikdy nemůžeme říct, že jsme Ducha Svatého a jeho působení zcela pochopili či popsali.

Obrazy Ducha Svatého v Písmu svatém – podněty

Seslání Ducha Svatého popisuje Písmo ve Skutcích apoštolů: „Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přičene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem Svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali“ (*Sk 2,2-4*). Vidíme zde hned několik symbolů: vítr, jazyky, oheň... V Písmu svatém Starého i Nového zákona je ještě více symbolů. Pojďme se u nich zastavit.

2 Biřmování – svátost plnosti křesťanského života

• **Voda.** Hned na počátku Bible čteme zprávu o stvoření věta: „Země byla pustá a prázdná... Duch Boží se vznášel nad vodami“ (*Gn 1,2*). Také v NZ zákoně slyšíme slova Pána Ježíše: „Jestliže se někdo nenarodí z vody a Ducha, nemůže vejít do Božího království“ (*Jan 3,5*). Voda je nutným předpokladem pro vznik jak přirozeného života, tak i pro zrození k životu božskému, který je nám dán ve křtu skrze Ducha Svatého.

Voda omývá, osvěžuje, tiší žízeň, zalévá, dává život a umožňuje růst. – Duch Svatý oživuje a pročišťuje všechno, co je zakalené, dává nový život ve křtu, působí ve svátostech.

• **Vítr.** Samotné slovo „duch“ je příbuzné s pojmem „dech“. Již ve Starém zákoně čteme, že Hospodin se setkal na hoře Chorebu s prorokem Eliášem v šumění jemného vánku (*1 Král 19*). I Ježíš používá symbol větru, když chce přiblížit Nikodémovi přesažnou skutečnost Ducha Božího (*Jan 3,5-8*).

Po svém vzkříšení přišel Ježíš za svými učedníky, „dechl na ně a řekl jim: „Přijměte Ducha Svatého!““ (*Jan 20,22*). Při seslání Ducha Svatého o Letnicích se „ozval z nebe hukot, jako když se přičene silný vítr“ (*Sk 2,2*).

Vítr rozhání mlhu (vzpomeňme na islandskou sopku, kdy nemohla létat letadla, dokud vítr nerozehnal sopečné mraky), přináší čerstvý vzduch, pohání stroje (mlýny, elektrárny), opírá se do plachet lodí, unáší semínka, aby mohla zakořenit a vzklíčit... Když dýcháme, dech nám dodává kyslík nutný k životu. – I Duch Svatý uvádí náš život do pohybu, abychom neustrnuli a nezůstali na místě.

• **Oheň.** Jan Křtitel říká o Pánu Ježíši: „On vás bude křtít Duchem Svatým a ohněm“ (*Lk 3,16*). O Letnicích se pak ukázaly ohnivé jazyky nad těmi, kdo byli naplněni Duchem Svatým. Sám Ježíš řekl: „Oheň jsem přišel vrhnout na zem, a jak si přeji, aby už vzplanul!“ (*Lk 12,49*).

Oheň hoří, očišťuje, přetváří, hřeje a dává světlo, spaluje... – Duch Svatý osvěcuje náš rozum, učí nás vidět dobro a krásu kolem nás; dává světlo na cestu životem; spaluje to, co není k ničemu nebo co je škodlivé, rozehrívá ledy lidských srdcí a vlévá do nich lásku; rozněcuje a živí v člověku plamen víry, naděje a lásky.

• **Holubice.** Po skončení potopy přinesla holubice, kterou vypustil Noe, v zobáčku větévk

a čerstvý olivový lístek. Tak Noe poznal, že vody ustoupily (*Gn 8,8-12*).

Když byl Ježíš pokřtěn v Jordánu, ukázala se holubice: „...A hle – otevřelo se nebe a viděl Ducha Božího jako holubici, jak se snáší a sestupuje na něj. A z nebe se ozval hlas: „Toto je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení““ (*Mt 3,16-17*).

Holubice – zářivě bílá, krásná, symbol touhy, nositelka míru, pokoje a naděje. Jednou za rok vypouští Svätý otec ze svého okna na Vatikánské náměstí za přítomnosti dětí z Římské katolické akce holubice míru. Je zajímavé, že často od něj holubice nechtějí odletět, ale vracejí se oknem zpět do jeho blízkosti (ukazovala TV). I my máme ve svém srdci připravit „hnízdo“, aby v nás Duch Svätý stále přebýval.

• **Pomazání, olej.** Pomazání olejem je v Bibli symbolem požehnání, vyvolení, zsvěcení a radosti. Například pomazání Davida za krále:

„Samuel vzal roh s olejem a pomazal Davida uprostřed jeho bratrů. A duch

Biřmování – svátost plnosti křesťanského života 3

Hospodinův se Davida zmocňoval od onoho dne i nadále“ (*1 Sam 16,13*).

Olej se nedá lehce smýt, zanechává stopu, prostupuje do pokožky, proniká do hloubky a dodává tělu krásu, zdraví, sílu a vůni. Olej je také symbolem síly: zápasníci se mazali olejem, aby je nepřítel nepřemohl. – Duch Svätý proniká náš duchovní život a dává mu sílu a krásu. Pomazání vtiskuje do duše nezrušitelné znamení.

• **Oblak a světlo.** Tyto dva symboly jsou při projevech Ducha Svätého neoddelitelné. Již při Božích zjeveních ve Starém zákoně se objevuje oblak, např. Mojžíšovi na hoře Sinaj (*Ex 24,15-18*); ve stanu Setkání (*Ex 33,9-10*); během putování pouští (*Ex 40,36-38*). – V Novém zákoně Duch Svätý „sestupuje na Pannu Marii a zastíní ji“ (*Lk 1,35*); na hoře Proměnění zastíní oblak Ježíše a přítomné (*Lk 9,34-35*); v den Nanebevstoupení zastře oblak Ježíše pohledu učedníků (*Sk 1,9*); oblak jednou zjeví Ježíše jako Syna člověka v den jeho příchodu (*Lk 21,27*).

Oblak je zdrojem vláhy, z oblaku padá déšť nebo sníh. Voda z atmosféry se prostřednictvím oblaků (mračen) vrací na zemský povrch. Oblak tak umožňuje komunikaci mezi zemí a nebem. – I Duch Svätý nám pomáhá komunikovat – modlit se.

• **Pečeť.** Pečeť je symbolem blízkým pomazání. Bůh nám vtiskl svou pečeť, a tak nám vložil do srdce Ducha jako záruku (*2 Kor 1,22*). Také list Efezanům mluví o pečetí: „Nezarmucujte svätého Božího Ducha, který vám vtiskl svou pečeť pro den vykoupení“ (*Ef 4,30*).

Pečeť chrání dokument před otevřením nepovolanou osobou a dosvědčuje jeho pravost. Nese na sobě grafické znaky, podle nichž lze poznat majitele. – Duch Svätý nám rovněž vtiskuje svou pečeť – nezrušitelné znamení, které je nám dáno ve svátostech křtu, biřmování a kněžství; tyto svátosti nemohou být uděleny víckrát.

• **Ruka.** Již ve Starém zákoně nalézáme symbol vkládání rukou, který znamená posvěcení k nějakému úkolu a svolávání Božích darů na určitou osobu: například Mojžíš a Jozue (*Dt 34,9*). Vkládáním rukou uzdravuje Ježíš nemocné (*Mk 6,5; 8,23*) a žehná malým dětem (*Mk 10,16*). Totéž budou dělat v jeho jménu apoštolové. Vkládáním rukou apoštolů je předáván Duch Svätý (např. *Sk 8,17-19*).

Vkládání rukou je znamením požehnání a posvěcení. Vyjadřuje, že Bůh se zmocňuje člověka, který je naplněn Duchem Svätým.

• **Prst.** Když egyptští věštcí viděli, co Bůh dělá (egyptské rány), řekli faraonovi:

„Je to prst Boží!“ Srdce faraonovo se však zatvrdilo a neposlechl

je (*Ex 8,15*). – Ježíš vyhání demony „prstem Božím“ (*Lk 11,20*). Jestliže

byl Boží zákon napsán na kamenných deskách „Božím prstem“ (*Ex 31,18*),

pak „Kristův list“ svěřený péči apoštolů je napsán Duchem živého Boha v lidských

srdcích“ (*srov. 2 Kor 3,3*). Hymnus „Veni, Creator Spiritus“ vyzývá Ducha Svätého jako „prst Otcovy pravice“.

Prst je důležitým hybatelem ruky, dává jí funkčnost, umožňuje mnoho věcí, které člověk dělá. Stejně jako má ruka pět prstů, tak má člověk pět smyslů, jimiž vnímá a poznává.

Zpracováno podle KKC 694–701

4 Biřmování – svátost plnosti křesťanského života

SVÁTOST BIŘMOVÁNÍ – základní prvky

Biřmování (z latinského confirmatio) znamená „posila, stvrzení, upevnění“. Kdo chce být biřmován, musí být plně připraven k přijetí tak velké milosti. Má rozumem poznat pravdy víry, na nichž chce odpovědně budovat svůj život, a má umět obhájit svou víru i před svým okolím. Má po tomto daru toužit v plné svobodě, celým srdcem a s jasným úmyslem stát se dospělým křesťanem, který „ví, komu uvěřil“, a rozhodl se pro Krista a jeho evangelium.

Biřmovanci procházejí obdobím přípravy. Ta jim také umožňuje objevit a rozvíjet sílu společenství těch, kteří směřují ke stejnému cíli. Cílem přípravy je:

- získat potřebné vědomosti,
- udělat zkušenost s církví jako společenstvím,
- prohloubit důvěrné přátelství s Ježíšem, které má růst po celý život a vyvrcholit setkáním s ním tváří v tvář.

Biřmovací jméno

Světec hodný následování, ne pouze obdivu.

Biřmovanec by si měl položit otázky: Čím mne světec oslovuje? Co se mi na něm líbí? Znáám jeho život? V čem bych ho chtěl následovat?

Úkol kmotra

Kmotr drží ruku na rameni biřmovance ve chvíli, kdy přijímá svátost. Vyjadřuje tím, že mu chce být spolehlivou životní oporou a příkladem poctivě žitého křesťanství.

Kmotrovství je úkol trvalý a závazný. Proto má být kmotr pro biřmovaného dosažitelný – fyzicky, dopisem, telefonem, e-mailem...

Požadavky na kmotra

Musí být sám katolický křesťan, věřící, biřmovaný, který žije s církví a má účast na svátostném životě.

Měl by být pro biřmovance vzorem, modlit se za něj a doprovázet ho (duchovně).

Může to být kmotr křesťan, pokud plnil svou úlohu dobře a je předpoklad, že bude moci svou úlohu plnit dál (např. z důvodu věku).

Nesmí to být rodiče, jejich úkol je jiný.

Kdy přijmout svátost biřmování?

Biřmování mohou přijmout nejen mladí lidé na prahu dospělosti, ale i křesťané zralejšího věku. Záleží na tom, kdy člověk ve své víře dozraje pro přijetí tohoto daru.

Jak se uděluje svátost biřmování?

Svátost biřmování uděluje biskup (nebo jím pověřený kněz) pomazáním křížem na čele při současném vkládání ruky a vyslovení slov: „...*(biřmovací jméno)*, přijmi pečeť daru Ducha Svatého.“

Jaké účinky má svátost biřmování?

Plné vylití Ducha Svatého, jak bylo kdysi uděleno apoštolům v den Letnic. V důsledku toho svátost biřmování

- člověka hlouběji zakořeňuje do Božího synovství, jež dává právo volat „Abba, Otče“,
- pevněji ho spojuje s Kristem,
- rozmnožuje v něm dary Ducha Svatého,

Biřmování – svátost plnosti křesťanského života 5

- dokonaleji jej připoutává k církvi,
- dává mu zvláštní sílu Ducha Svatého k odvážnému šíření víry slovem i životem, a to i za cenu obětí a kříže.

Obřad svátosti biřmování ve mši – struktura:

Úvodní obřady.

Bohoslužba slova.

Představení biřmovanců: místní kněz představí biskupovi ty, kteří mají být biřmováni.

Homilie biskupa.

Obnova křestního vyznání: podtrhuje souvislost se svátostí křtu; zřeknutí se zlého a čtyřnásobné vyznání „věřím“.

Vkládání rukou: biskup vztahuje ruce na všechny biřmovance a modlí se, svolává na biřmovance Ducha Svatého.

Pomazání křížem: biskup dělá na čele každého biřmovance kříž posvátným křížem (olejem) a říká slova „Přijmi pečeť daru Ducha Svatého.“ Biřmovaný křesťan, jehož čelo bylo pomazáno křížem, přijímá něco z královského, kněžského a prorockého poslání Kristova.

Přímlyvy – dle Obřadu biřmování; mohou je číst přímo biřmovanci; přímlyvu za biřmovance může říkat někdo z kmotrů.

Eucharistická bohoslužba – začíná bohoslužbou oběti. Někteří z těch, kdo byli biřmováni, mohou vytvořit průvod s obětními dary. Obětní průvod může být i s přinášením specifických předmětů s komentářem – viz návrh dále.

Závěrečné požehnání. *Zpracováno podle Obřadů biřmování, CIC a KKC*

Přinášení obětních darů - návrh:

jedna osoba přináší dar; dvojice osob (1. a 2.) čte komentář

1. Přinášíme **růži** jako symbol **daru moudrosti**.

2. Tento dar nám dává vnímat a poznávat, jak je Bůh dobrý a uschopňuje nás rozlišovat dobro od zla.

1. Přinášíme **lupu** jako symbol **daru rozumu**.

2. Tento dar nám pomáhá hlouběji pochopit pravdy víry a porozumět jim.

1. Přinášíme **rozžatou svíci** jako symbol **daru rady**.

2. Tento dar nám dává světlo, abychom se rozhodovali podle Boží vůle.

1. Přinášíme **meč** jako symbol **daru síly**.

2. Tento dar nám pomáhá vydržet ve zkouškách a překonávat těžkosti.

1. Přinášíme **Písmo svaté** jako symbol **daru umění** či **poznání**.

2. Tento dar nás učí poznávat Boha a osvojovat si umění žít jako opravdoví křesťané.

1. Přinášíme **růženec** jako symbol **daru zbožnosti**.

2. Tento dar nás posiluje, abychom se modlili a jednali s velkou důvěrou v Boha.

1. Přinášíme **štít** jako symbol **daru bázně Boží**.

2. Tento dar nás vede k tomu, abychom se chránili všeho, co není milé Bohu.

1. Přinášíme dary **chleba a vína**, aby byly proměněny v dar nejvzácnější – Tělo a Krev Ježíše Krista.

2. Sjednocujeme se s Ježíšovou obětí, abychom i my mohli být proměněni.

Zpracováno podle <www.jahni.cz>

6 Biřmování – svátost plnosti křesťanského života

DARY DUCHA SVATÉHO

sedm katechezí pro sedm velikonočních týdnů

Každý týden doby velikonoční (v určený den) probereme jedno z navržených témat.

Pokud jsou přítomny děti, snažíme se o větší názornost. Proto nabízíme dva druhy názorného provedení. Z nich vyberte pouze jednu.

1. varianta – dary (balíčky): Připravíme si sedm velkých

balíků, ozdobně zavázaných, které představují dary Ducha

Svatého. Na každé setkání přineseme jeden balík, rozbalíme

ho a vytáhneme z něj nápis (název daru), příp. další rekvizity

osvětlující dané téma. Pak o tomto daru hovoříme. Balíky postupně vršíme na sebe, až

z nich po probrání všech témat (na konci velikonoční doby) vznikne pyramida.

2. varianta – klíče: Dary Ducha Svatého pojmemme

jako klíče ke křesťanské dospělosti, k plnosti

křesťanského života. Pro každý dar (každé téma)

přineseme nový klíč, který pak zavěsíme na nástěnku nebo jiné vhodné místo v kostele.

Po skončení katecheze (příp. po mši svaté) mohou děti dostat obrázek (samolepku – k dostání jsou na DKC Brno; náhled: <www.biskupstvi.cz/kc>) se symbolem příslušného daru Ducha Svatého.

Děti si samolepky vlepují do předem připraveného leporela (viz přílohu KV 8/2011-12).

Úvod

Darů Ducha Svatého je mnoho, ani bychom všechny nedokázali vyjmenovat. V křesťanské tradici se jich uvádí sedm, protože sedmička je v Písmu svatém číslem plnosti.

Katechismus katolické církve jmenuje těchto sedm darů: dar moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, zbožnosti a bázně boží. Názvy darů vycházejí z knihy proroka Izaiáše, kde jsou uváděny jako projevy Ducha, jenž spočine na Mesiáši (*Iz 11,2*).

Také svatý Pavel hovoří o obdarování Duchem Svatým – o charismatech (srov. *1 Kor 12,4-11; Řím 12,6-8*). Mimo jiné také říká, že „projevy Ducha jsou dány každému k tomu, aby mohl být užitečný“ (*1 Kor 12,7*).

Podívejme se na těchto sedm darů Ducha Svatého, čím jsou a jak se mohou v životě křesťana projevovat. V následujícím materiálu je ke každému daru malá úvaha, návrh příběhu a impuls pro život. Pro děti pak vysvětlení symbolu na samolepce.

1. téma: DAR MOUDROSTI – rozlišovat dobro od zla

I kdyby člověk znal všechno na světě, nemusí být moudrý. Moudrost totiž není chytrost. Pravá moudrost znamená schopnost rozlišovat dobro od zla. Moudrý člověk si dokáže utvořit správnou stupnici hodnot – co je v životě důležité, co méně, a co důležité není. Moudrý člověk také dokáže žasnout nad krásami stvořeného světa, poznávat z nich Boha Stvořitele a mít ho rád. Moudrý člověk pohlíží na věci i na lidi Božíma očima: vidí v každém člověku dobro. Moudrost pro křesťana znamená nasměrovat celý svůj život k Bohu – cíli života.

Biřmování – svátost plnosti křesťanského života 7

Příběh: Jak položit kameny

Učitel filozofie přišel do třídy. Když se studenti usadili, vytáhl ze šuplíku nádobu a naplnil ji až po povrch velkými kameny. Pak se zeptal, zda je nádoba plná. Studenti řekli, že ano. Učitel vytáhl krabici s menšími kamínky a nasypal je nahoru. Zatřepal nádobou a menší kamínky popadaly mezi velké kameny a vyplnily mezery mezi nimi. Opět se zeptal, jestli je nádoba plná. Studenti souhlasili již váhavěji.

Učitel vytáhl sáček s pískem a nasypal jej na povrch nádoby. Písek vyplnil po protřepání i ty nejmenší skulinky. Ani teď nebyla nádoba zcela plná – ještě bylo možno naplnit ji vodou.

Řekl: „Touto ukázkou jsem chtěl vysvětlit, že tato nádoba je jako váš život. Velké kameny znázorňují důležité věci, jako je rodina, partner, děti, přátelé. Pokud byste je ztratili, bylo by to pro vás zničující. Menší kamínky ukazují ostatní, méně důležité věci, např. auto, dům, zaměstnání. A písek všechno ostatní – drobnosti denního života. Když jdou písek nebo kamínky do nádobky jako první, nezůstane místo pro velké kameny. Stejně to platí i v životě: když budete ztrácet čas a energii drobnostmi a nedůležitými věcmi, nikdy nebudete mít čas na věci, které jsou skutečně důležité! Proto se, milí studenti, věnujte v životě skutečně důležitým věcem. Hrajte si se svými dětmi, udělejte radost svému manželovi/manželce. Dejte si záležet na kamenech (věci, na kterých vám skutečně záleží). Určete si své cíle. To ostatní jsou jen kamínky a písek. Hodně štěstí.

Doufám, že se vám to podaří.“ srov. *Bermejo: Příběhy pro uzdravení duše, KNA, 2010*
V životě je však někdy těžké rozeznat, co je „písek“ a co „kameny“. Autor biblické *Knihy moudrosti* říká: „Poznal jsem, že moudrosti se nezmocním jinak, než dá-li mi ji Bůh“ (*Mdr 8,21*). Proto prosme Ducha Svatého o tento dar, protože sami nikdy nedosáhneme pravé moudrosti. Moudrost také nelze získat jednou provždy, ale je třeba o ni pokorně prosit po celý život.

Symbol pro děti (samolepka): Sova

Sova je pták, který vidí a dokáže lovit i ve tmě. Podobně moudrý člověk dokáže i v obtížných a „temných“ situacích rozlišit, co je dobré, a co ne.

2. téma: DAR ROZUMU – hledat a nacházet pravdu

Dar rozumu není pouze schopnost myslet, ale je to i touha hledat a nalézat pravdu. Kdo je rozumný, neulpívá na povrchu, nesoudí lidi, věci a události podle zdání. Rozumný člověk je pozorný, přemýšlivý a rozvázný. Slovo rozum pochází z latinského *intelekt*. Tento výraz vnikl ze dvou slov: *inter* a *legere*, což znamená „poznávat zevnitř“ (doslova „číst zevnitř“). Dar rozumu tedy dává člověku vhled do nejdůležitějších otázek života. Rozumný člověk touží poznat smysl všech věcí, zvláště pak Boha a jeho úmysly.

Příběh: Andělé poutníci

Dva andělští poutníci se zastavili, aby strávili noc v domě bohaté rodiny. Rodina byla nepohostinná a odmítla anděly nechat v místnosti pro hosty. Místo toho byli ubytováni ve studeném sklepním pokoji. Jakmile si ustlali na tvrdé podlaze, starší anděl uviděl díru ve zdi a opravil ji. Když se mladší anděl udiveně ptal proč, starší odpověděl: „Věci nejsou takové, jakými se zdají být.“

8 Břimování – svátost plnosti křesťanského života

Další den si šli odpočinout do domu velmi nuzného, ale pohostinného farmáře a jeho ženy. Poté, co se s nimi manželé podělili o trochu jídla, co měli, řekli andělům, aby spali v jejich posteli, kde si dobře odpočinou. Ráno po svítání našli andělé farmáře a jeho ženu v slzách. Jejich jediná kráva, jejíž mléko bylo jediným příjmem rodiny, ležela mrtvá ve chlívě. Mladší anděl se ptal staršího, jak se to mohlo stát.

„První muž měl všechno, a tys mu pomohl,“ vyčítal. „Druhá rodina měla málo, ale byla ochotna podělit se o vše, a tys dovolil, aby jim zemřela kráva. Proč?“

„Věci nejsou takové, jakými se zdají,“ odpověděl starší anděl. „Když jsme byli ve sklepním pokoji, všiml jsem si, že v té díře ve stěně byla zásoba zlata. Jelikož majitel byl posedlý chamtivostí a neochotou sdílet štěstí, utěsnil jsem stěnu, aby poklad nemohl najít. Když jsme další noc spali ve farmářově posteli, přišel si anděl smrti pro jeho ženu. Dal jsem mu místo ní krávu.“ *srov. Bermejo: Příběhy pro uzdravení duše, KNA, 2010*
To, co poznáváme zvenčí, není všechno. Neznáme všechny souvislosti. Musíme se učit vidět věci, události a osoby i jinak – ne pouze očima, ale i srdcem, tzn. s láskou, pochopením, laskavostí a s důvěrou, že pravý smysl všeho poznáme až u Boha. Abychom to dokázali, prosme o dar rozumu – dar hledat a nacházet pravdu.

Symbol pro děti (samolepka): Lupa

Lupa zvětšuje, umožňuje nám vidět i to, co není vidět očima na první pohled. Také dar rozumu, který dává Duch Svatý, nám pomáhá „vidět do hloubky“, poznávat Boží působení a chápat smysl Božích pravd.

3. téma: DAR RADY – správně se rozhodovat

Dar rady pomáhá člověku správně se rozhodovat v každé životní situaci. Dar rady neznamená radit druhým, ale především naslouchat Bohu a nechat si od něj poradit. Člověk, který je od Boha obdařen tímto darem, se snaží objevovat plán, který s ním Bůh má. Chce najít to, k čemu ho Bůh volá. Jen ten, kdo si nechává od Boha poradit, může pak radit druhým.

Příběh: Někdy stačí zeptat se

Tři lidé se jednoho dne ocitli na břehu prudké a nebezpečné řeky. Všichni tři se potřebovali dostat na druhou stranu. Bylo to pro ně dost důležité. První, mazaný kupec a velký obchodník, který uměl obratně řídit lidi i věci, poklekl a obrátil se k Bohu se slovy: „Pane, dej mi odvahu ponořit se do těchto nebezpečných vod a překonat řeku. Na druhé straně na mě čekají důležité záležitosti. Zdvojnásobím své zisky, z toho, co vydělám, dám i na kostel, ale musím jednat rychle.“ Vstal a po chvilce váhání se ponořil do vody. Ale voda ho strhla a odnesla. Druhý byl voják, známý svou bezúhonností a odhodlaností. Postavil se do pozoru a žádal: „Pane, dej mi sílu překonat tuto překážku. Podrobím si řeku, protože bojovat za slávu je mým heslem.“ Bez zaváhání se vrhl do vody, ale proud

byl silnější než on a odnesl ho pryč. Třetí osobou byla žena. Doma ji očekával manžel a děti. Také ona poklekla a prosila: „Pane, pomoz mi, dej mi radu a poskytni mi dost rozumu, abych překonala tuto nebezpečnou řeku.“ Vstala a všimla si, že nedaleko pastýř hlídá stádo. „Jak bych se dostala přes řeku?“ zeptala se pastýře. „Deset minut odtud, za tamhleťou vyvýšeninou, je most,“ odpověděl pastýř. Někdy stačí jen trocha pokory.

A najde se někdo, kdo ukáže správný směr. z *internetu*

Biřmování – svátost plnosti křesťanského života 9

Lidové přísloví říká: Komu není rady, tomu není pomoci. – Dalo by se to převést takto:

Kdo si nenechá poradit a myslí si, že sám ví všechno nejlíp, ten se může těžce mýlit.

K dobrému rozhodování někdy nestačí zdravý rozum, ale je potřeba, abychom byli osvíceni Duchem Svatým, zvláště jeho darem rady. V okamžicích rozhodování tedy nezapomeňme „radit se“ s Bohem.

Symbol pro děti (samolepka): Rozcestník

Rozcestník nám pomáhá rozhodovat se, kterou cestou máme jít k cíli. Bůh nám dává na cestu své „rozcestníky“, abychom poznávali plán, který s námi má, a dobře se rozhodovali. Co všechno může být takovým rozcestníkem?

(rada rodičů, učitelů, Písmo svaté, Desatero...)

4. téma: DAR SÍLY – vytrvat ve zkouškách

Dar síly vlévá člověku odvalu, vytrvalost a houževnatost. Tento dar člověku pomáhá, aby byl schopen čelit zlu a bojovat s ním v každé jeho podobě – se zlem v nás i kolem nás. Dar síly nám pomáhá překonávat překážky, vytrvat ve zkouškách. Upevňuje naši víru, dodává naději a probouzí lásku. Dar síly člověka uschopňuje, aby nikdy neztrácel optimismus a radost.

Příběh: O vytrvalosti

Byli jednou dva lidé, kteří se rozhodli vykopat studnu. Jeden z nich byl trpělivý a druhý netrpělivý. Trpělivý člověk si našel vhodné místo a začal. Dostal se do hloubky dvou, deseti i dvaceti metrů. Byla to dlouhá, těžká a namáhavá práce, na jejímž konci se však přece jenom díky svému úsilí a trpělivosti dopracoval k cíli – k vodě. Druhý člověk byl člověk netrpělivý. Také on si vyhlédl vhodné místo a pustil se do práce. Když se však dostal do určité hloubky a vodu nenašel, řekl si, že raději přece jen zkusí jiné, vhodnější místo, kde se nebude muset až tolik namáhat a na vodu narazí blízko pod povrchem.

Pustil se tedy do práce na novém místě. Ale ani zde se úspěch nedostavil tak brzy, a proto všeho opět zanechal a štěstí hledal opět jinde. Vyčerpaný žíznil, avšak hnán klamnou iluzí rychlého úspěchu a co nejmenší námahy, ještě dosud marně překopává krajinu, aby nakonec zcela vyprahlý bídě zahynul. z *internetu*

Odvahu a vytrvalost potřebujeme každý den znovu a znovu. Lidskými silami nezvládneme všechno. Dar síly od Ducha Svatého nám může dát sílu k tomu, abychom vytrvali v plnění svých povinností, i když to není lehké; abychom byli věrni svým slibům, i když to něco stojí; abychom žili křesťansky, i když budeme muset „plavat proti proudu“. Prosme tedy Ducha Svatého o dar síly.

Symbol pro děti (samolepka): Činky

Činky jsou nástrojem k posilování těla. Kdo pravidelně cvičí, má větší sílu než ten, kdo necvičí. V životě nepotřebujeme jen silné svaly, ale také vnitřní sílu, kterou dává Duch Svatý. Dar síly nám pomáhá, abychom vytrvali na cestě dobra.

10 Biřmování – svátost plnosti křesťanského života

5. téma: DAR UMĚNÍ (POZNÁNÍ, VĚDĚNÍ) – umění žít jako křesťan

Dar umění bývá někdy také nazýván darem poznání nebo darem vědění. Tento dar neznamena pouze schopnost poznávat rozumem, ale člověk také získává zkušenost s Bohem.

Pravé poznání je poznáním Boha. Darem poznání nám umožňuje pronikat do Božích tajemství, dává nám schopnost poznávat a chápat Boží slovo. Vtiskuje nám Boží slovo do srdce, připomíná nám ho a učí nás umění žít jako opravdoví křesťané.

Příběh: Vlastní branka

Ondřej chodil s kamarády hrát fotbal. Dnes se ale jejich mužstvu vůbec nedařilo, prohráli 0:3. A mohl za to právě Ondřej, navíc dal vlastní gól. Taková ostuda! A přitom si dal tolik záležet, tolik trénoval. V šatně si musel vyslechnout poznámky spoluhráčů: „Člověče, snad i naše babička by hrála líp!“ – „Když člověku fotbal nejde, měl by toho nechat.“ Ondřej by si byl nejraději zacpal uši. Cestou domů nepromluvil ani slovo. Přemýšlel: Mám vůbec nějaké schopnosti? Karel hraje tak, jako by se s míčem přímo narodil. Jirka zase úžasně hraje na kytaru. Všechny holky po něm blázní. Marta zase umí krásně kreslit. Marek je specialista na počítače. Každý má něco zvláštního, jenom já nic – myslí si Ondřej. Najednou uslyší výkřik. Přes cestu se kutálejí jablka, hrušky a celý nákup. Staré paní se roztrhla taška a celý nákup se jí vysypal na silnici. Ondřejovi kamarádi se na to dívají a smějí se. Některý z nich si dokonce chytí jablko a utíká pryč. Ondřej jde k paní a nabízí se: „Pomohu vám to posbírat a dát do auta.“ Když je všechno hotovo, podá mu paní čokoládu a říká: „Děkuji ti! To jsem měla štěstí, že jsi mi pomohl. Tak šikovného mladíka, jako jsi ty, nepotká člověk každý den!“

Themengeschichten von A-Z, Verlag Wuppertal, 2002

Každý člověk má nějaké nadání od Boha. Některé schopnosti jsou zřetelné – např. hudební nadání, výtvarné nadání, manuální zručnost, šikovnost pro sport. Jiné dary naopak nemusí být tolik vidět – např. všímavost pro druhé, ochota pomoci, schopnost odpustit... I ten, kdo neumí na nic hrát a nic namalovat, může být umělcem. Proč? Protože život každého člověka je tím největším uměleckým dílem. Aby se nám toto dílo vydařilo, potřebujeme k tomu dar poznání od Boha. Bůh člověka stvořil „jako svůj obraz“, a proto jedině tehdy, když poznáváme Boha, jeho úmysly a jeho jednání, můžeme v sobě odkrývat Boží obraz. Bůh sám se nám dává poznat mimo jiné v Písmu svatém. Prosme o dar umění, aby se náš život stával opravdovým uměleckým dílem podle Božího záměru.

Symbol pro děti (samolepka): Písmo svaté

Za symbol daru umění (který také nazýváme *darem poznání*) jsme zvolili

Písmo svaté. Z něho totiž poznáváme Boha a jeho lásku k nám. Kdo

poznává Boží lásku – nejen rozumem, ale také ze zkušeností – ten pak

dokáže Boží jednání napodobovat a šířit kolem sebe dobro a lásku. To je velké umění.

6. téma: DAR ZBOŽNOSTI – důvěřovat Bohu

Zbožný člověk není ten, kdo od rána do večera odříkává naučené modlitby, ale ten, kdo Bohu bezmezně důvěřuje. Zbožnost je postoj, kterým se člověk odevzdává Bohu s takovou důvěrou, s jakou dítě nachází jistotu v náruči otce a matky. Zbožnost je láska k Bohu. Dar zbožnosti nám umožňuje poznat velké Boží milosrdenství k nám a opěťovat ho láskou k Bohu i k lidem.

Biřmování – svátost plnosti křesťanského života 11

Tři příběhy (je možno si z nich vybrat):

Nit šůry

Jeden pavouk se rozhodl, že si upřede krásnou síť, aby měl dostatek potravy a byl na vždycky zabezpečen. Nejdříve upevnil hlavní nit a spustil se po ní dolů. Pak začal spřádat kolem dokola na všechny strany postranní nitě. Vzniklo nádherné umělecké dílo. Pavouk si ho zálibně prohlížel a procházel se v něm. Brzy do sítě chytil chutnou mušku, pak další a další. Nikdy netrpěl hladem. Každý den se pyšně kochal svým dílem. Pokud se někde síť malinko porušila, hned běžel a opravil ji. Jednou měl pavouk špatnou náladu, protože byla zima a skoro žádné mouchy nelétaly. Prohlížel si jako obvykle svou síť, a najednou ho napadlo: Co tady dělá ta nit, co vede nahoru? Vždyť není k ničemu, jedině mi překáží! Rozzlobený pavouk šel a nit šůry svými kusadly přetřal. Vtom se však zhroutila celá síť a nebohý pavouk se do ní zamotal. Nit šůry, kterou pavouk překousl, totiž nesla celé jeho dílo. *neznámý zdroj*

Modlitba bez knihy

Jeden chudý rolník chodil na trh a nosil si s sebou modlitební knihu. Jednoho dne si knihu zapomněl doma. Rozmlouval s Bohem takto: „Pane, udělal jsem dnes velkou hloupost. Nevzal jsem si modlitební knihu a nepamatuji si žádnou modlitbu. Ty však,

Bože, znáš všechny modlitby, které kdy byly napsány. Znáš také všechna písmena. Já ti tedy pětkrát odříkám celou abecedu, a ty si z písmen sám poskládej modlitbu, vždyť ty znáš všechno.“ Bůh řekl svým andělům: „Ze všech modliteb, které dnes dolehly k mému sluchu, byla tato nejkrásnější, protože vycházela z upřímného a prostého srdce.“

Fiorella Sarti: Un racconto per te; <http://www.qumran2.net>

Svatá Terezie z Lisieux o modlitbě

Jak velikou moc má modlitba! Řeklo by se, že je to královna, která má v každém okamžiku volný přístup ke králi a může od něho dostat všechno, oč žádá. K vyslyšení není vůbec nutné přečíst si v knize krásnou formuli, složenou pro určitou příležitost. ... Nemám odvalu přinutit se k hledání krásných modliteb v knihách! Z toho mě bolí hlava, je jich tolik! A potom, jedna je krásnější než druhá. Nemohu se je modlit všechny, a když nevím, kterou si vybrat, dělám to jako děti, které neumějí číst. Docela prostě říkám Pánu Bohu to, co mu chci říci, bez krásných frází, a on mi vždycky rozumí! Pro mne je modlitba vzlet srdce, je to prostý pohled k nebi, je to vzdání vděčnosti a lásky ve zkoušce i v radosti. Zkrátka, je to něco velikého, nadpřirozeného, co mi rozšiřuje duši a spojuje mě s Ježíšem. *Terezie z Lisieux: Autobiografické spisy, vyd. KNA, 1991*

Někdy nám modlitba připadá jako ztráta času. Máme tolik důležitých věcí na práci! Modlitba přece počká... Jenže modlitba je taková naše „nit shůry“, která nese celý náš život. Modlitba je výrazem lásky. Nemodlíme se jen tehdy, když něco potřebujeme, ale prostě proto, že chceme „být s Bohem“, který nás má rád. Modlíme se tak, jak žijeme, protože žijeme tak, jak se modlíme.

Symbol pro děti (samolepka): Srdce v „Božích dlaních“

Zbožný člověk je ten, kdo Bohu zcela důvěřuje, kdo se mu v každé situaci s láskou odevzdává. Proto na samolepce – symbolu zbožnosti – máme lidské srdce, které se odevzdává do „Božích rukou“.

12 Břimování – svátost plnosti křesťanského života

7. téma: DAR BÁZNĚ BOŽÍ – mít rád Boha nade všechno

Bázeň Boží není strachem z Boha. Darem bázně Boží si člověk uvědomuje, že není svrchovaným pánem světa, ale že všechno má od Boha. Člověk obdařený bázní Boží chce být stále v Boží blízkosti a nechce udělat nic, co by ho od Boha vzdálilo. Kdo má rád Boha a uznává ho za svého Pána a Stvořitele, ten dokáže mít rád i lidi.

Dva příběhy (je možno si z nich vybrat) – jeden vhodný pro dospělé, druhý pro děti:

Nepodepsala

Společnost *Post bellum* zaznamenává životní příběhy lidí, kteří prožili těžké situace. Jde například o vězně, disidenty, válečné veterány, kteří museli prokázat odvalu a statečnost. Některé osobnosti jsou každoročně oceňovány Cenou Paměti národa. Jedna takto oceněná žena, Miluška Havlůjová, vyprávěla svůj příběh. V roce 1953 byla zatčena. Měla 24 let a dvouletého syna. Státní bezpečnost (STB) ji při výslechu nutila k tomu, aby podepsala, že bude s STB spolupracovat a udávat své přátele, se kterými se snažila o to, aby se šířila pravda a spravedlnost. Řekli jí: „Podepište, a můžete hned jít se svým synem domů.“ Vyprávěla o tom: „Byla to nejhorší chvíle v mém životě. Já jsem věřící člověk a v tu chvíli jsem se začala modlit a říkala jsem: ‚Pane Bože, prosím, pomoz mi, pomoz mi.‘ A najednou mi bylo jasné, že spolupráci podepsat nemůžu. A bylo to, jako by Bůh najednou vedle mě stál, jako by mi dával pomocnou ruku, jako bych věděla, že nejsem sama ...“ Statečná žena nepodepsala a byla odsouzena k pěti letům žaláře.

<<http://www.pametnaroda.cz/menu/witness/page/3>>

Císařovna

Když zemřel jeden císař, mladý princ se připravoval na to, že zaujme jeho místo. Moudrý starý vychovatel mu nabídl pomoc: „Než usedneš na trůn, vyvol si svou budoucí císařovnu. Vysvětlím ti, jak najít tu, která je toho nejvíc hodna.“

Na pozvání prince se sešly na královské audienci nejkrásnější dívky z celé země. Byly oblečeny do těch nejnádhernejších šatů a vyzdobily se nejvzácnějšími drahými šperky. Princ, obklopený svými dvořany, oznámil podmínky soutěže: „Dám každé z vás

semínko. Ta, která mi přinese za šest měsíců nejkrásnější květinu, stane se císařovnou.“ Nejmladší pomocnice v královské kuchyni, která byla do prince tajně zamilovaná, se rozhodla, že se soutěže také zúčastní. „Vím, že nemohu být nikdy vybrána, ale je to moje jedinečná příležitost, jak být alespoň pár okamžiků princovi po boku. A už to mě naplňuje štěstím,“ pomyslela si. Když na dívku přišla řada, vzala si své semínko – malinké tmavé zrnko – a odnesla si ho domů zabalené v kapesníku. Pečlivě ho zasadila do květináče plného té nejlepší měkké a vlhké hlíny. Nebyla v zahradnictví nijak zvlášť zblhlá, ale věnovala semínku obrovskou trpělivost a něhu. Každé ráno úzkostlivě zkoumala tmavou zeminu a doufala, že už uvidí vyrážet očekávaný výhonek.

Uběhlo šest měsíců, ale z jejího květináče nic nevyrostlo. Přišel den další audience.

Když dívka přišla do paláce se svým květináčem, ve kterém byla jen hlína a žádná rostlina, viděla, že všechny ostatní soutěžící mají výborné výsledky. Vešel princ a na každou dívku se velmi pozorně a pečlivě podíval. Prošel před každou z nich. Květiny byly opravdu nádherné. Podíval se i na kuchařskou pomocnici, která si netroufala ani pozvednout oči a svůj ošklivě prázdný květináč téměř schovávala. Když princ prozkoumal

mal všechny dívky, zastavil se uprostřed sálu a oznámil výsledek soutěže: „Nová císařovna a moje nevěsta je tato dívka.“

V hlubokém tichu byl téměř slyšet tlukot všech srdcí. Princ vzal bez váhání za ruku mladou služebnou. Pak vysvětlil důvod svého rozhodnutí:

„Tato dívka jako jediná vypěstovala květinu, díky níž je hodna stát se císařovnou – květinu poctivosti. Všechna semínka, která jsem vám rozdal, byly jen kousky obarveného dřeva, a z těch by nikdy nic vyrůst nemohlo.“

srov. Bruno Ferrero: Květiny pro duši, Portál, 2009

Ad Nepodepsala. Žena z příběhu odolala naléhání STB ne ze strachu, ale proto, že nechtěla udělat nic, čím by si pošpinila své svědomí, čím by se zpronevěřila svému přesvědčení.

Jde o extrémní situaci, avšak i my se můžeme ocitnout v situaci, kdy potřebujeme dar bázně Boží. Příklad pro děti: když je kamarádi lákají, aby dělaly něco špatného, ale ony odmítnou, i když se jim kvůli tomu někdo vysmívá: „Máš strach z rodičů?“ „Ne, nemám, mám je rád.“ – Příklad pro dospělé: když jsou například sváděni k nevěře své manželce/manželovi. „Bojíš se, že se to dozví?“ „Ne, nebojím, mám ji/ho rád.“

Člověk, který má bázeň Boží, nechce udělat nic špatného, protože má rád Boha. Být v jeho blízkosti je pro něj největší touhou a radostí. Neplní své povinnosti proto, že se to „má“ nebo „musí“, ale z lásky. Svatý Jan říká: „Strach nemá v lásce místo, protože dokonalá láska vyhání strach... My milujeme Boha, protože on napřed miloval nás.“ (srov. 1 Jan 4,18-19)

Ad Císařovna. K bázni Boží patří také poctivost života: odvaha být tím, čím jsme, přiznat si své hranice, nehrát si na víc, zbavit se falešných ohledů na to, co si myslí druzí.

Víme, jak se pěstuje květinu poctivosti? Prosme Ducha Svatého o dar bázně Boží, abychom měli Boha rádi nade všechno. Jediné, čeho bychom se měli bát, je hřích.

Symbol pro děti (samolepka): Dvě ruce (lidská a Boží)

Člověk, který má bázeň Boží, si uvědomuje, že Bůh ho má nekonečně rád.

Touží být v jeho blízkosti, žít v přátelství s ním. Proto se na obrázku malá (lidská) ruka vztahuje k velké („Boží“).

CO DĚLAT PRO OBNOVU SVÁTOSTI BIŘMOVÁNÍ VE FARNOSTI

Náměty pro liturgii

Setkání farnosti při modlitbě svatodušní novény – 9 dní před Letnicemi. Součástí modlitebních setkání mohou být krátká svědectví, jak Duch Svatý působí v životě některých farníků. Farníci, kteří svědčí, jsou osloveni a připraveni předem. Tato svědectví mohou být povzbuzením pro druhé.

Modlitba novény viz též *Pastorační příručka pro veřejné pobožnosti*, str. 12.

Již biřmovaní mohou společně ve farnosti obnovit závazky svátosti biřmování – viz *Pastorační příručka pro veřejné pobožnosti*, str. 22.

Vigilie Letnic viz *Pastorační příručka pro veřejné pobožnosti*, str. 248.

Vigilie Letnic formou Modlitby se čtením, nešpor s obohaceným čtením textů Písma, promluvou, prosbami, lucernáři; modlitbou v duchu Taizé se zaměřením na Ducha Svatého; spontánní modlitbou...

14 Břimování – svátost plnosti křesťanského života

Zástupci určitých skupin/společenství ve farnosti mohou připravit obětní průvod pro Slavnost Ducha Svatého – přinášejí dary/symboly vyjadřující jejich charisma, poslání.

Přenesení olejů do farnosti po Misse chrismatis lze pojmut jako slavnost. Břimovanci, případně celá farní obec, tak mohou spojit slavnost svěcení olejů s událostmi nastávajících Velikonoc, ke kterým patří i křest a břimování (viz *Příprava na velikonoční svátky a jejich slavení*, čl. 36. Řím, Kongregace pro bohoslužbu, 1998).

Náměty pro aktivity/programy ve farnosti

Farnost může uspořádat praktický duchovní seminář/obnovu pro ty, kteří přijali svátost břimování v minulosti a nyní chtějí obnovit duchovní život v síle této svátosti.

Obnova je koncipována jako čtyři setkání s katechezí, malými skupinkami a společnou modlitbou. Během týdne účastníci rozjímají nad texty Písma, v nichž se vrací k probraným tématům. Pastorační středisko v Praze k tomu nabízí příručku na stránkách <<http://ps.apha.cz/seminar-obnovy-zivota-ze-svatosti-birmovani> >.

Na nástěnku v kostele může každý břimovaný farník během přípravy na Letnice přidat (přilepit) malý plamínek. Osamocený plamínek je příliš malý, ale celá farnost může společně vytvořit obrovský plamen/oheň, který je znamením velké síly, síly Ducha Sv.

Farnost podle záznamů kroniky nebo matriky připraví nástěnku či malou výstavku s přehledem, kdy se ve farnosti za poslední léta (desetiletí) konalo břimování (nechybějí fotografie a údaje, kdo břimoval, kdo břimování přijal apod.).

Modlitební společenství či setkání nad Biblií může tematicky probírat Skutky apoštolů.

Farnost uspořádá pouť do kostela zasvěceného Duchu Svatému.

Náměty pro přípravu na břimování

Celá farnost se modlí určitou dobu za ty, kdo se připravují na přijetí svátosti.

Každý břimovanec je na začátku přípravy představen a „přidělen“ dvojici/skupině farníků, která se za něj bude modlit. Tato „péče“ nemusí skončit přijetím svátosti.

Břimování je svátost křesťanské dospělosti, dospělost znamená přijmout odpovědnost. Každý břimovanec dostane během přípravy úkol, aby si našel nějaké své místo (službu) v církvi. Možná někdo objeví něco potřebného, co se dosud ve farnosti nedělalo.

Farnost vymyslí a připraví drobné dárky pro břimovance. Dárky mohou být vyrobeny a předány dětmi z farnosti, případně různými zástupci skupin ve farnosti.

Břimovanci mohou naopak vymyslet malé symbolické dárky pro farnost, nebo aspoň pro ty, kdo je doprovázeli na cestě přípravy. Vyjádří tak svou vděčnost za přijatý dar a touhu, aby všichni společně měli podíl na poslání, které jim Duch Svatý dává.

Náměty pro každého břimovaného

Znovu si přečíst životopis břimovacího patrona; navštívit jemu zasvěcená místa; oslavit svátek svého patrona.

Zamyslet se nad tím, zda se pravidelně modlím za toho, komu jsem kmotrem/kmotrou. Pokud mám v tomto směru mezery, snažit se to napravit.

Vejít znovu do kontaktu se svým kmotrem/kmotřencem. Pokud je to možné, snažit se s ním setkat. Je-li vzdálen, je možné napsat dopis, použít telefon, e-mail, skype aj.

Připomenout si a oslavit výroční den břimování, navštívit kostel, kde jsem byl břimován. V rodině se můžeme sejít nad fotografiemi z udělování svátosti břimování.

Pokusme se najít a „oprášit“ dárek, který jsme dostali k příležitosti svátosti břimování.

Zamysleme se nad tím, jak se změnila a rostla naše víra od přijetí svátosti břimování.